

Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра театральної режисури

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Назва дисципліни	Семинар з лекторської майстерності
Викладач	Захарчук Зоя Олександрівна
Профайл викладача на сайті кафедри	
E-mail викладача	Zakharchuk.a@gmail.com
Посилання на освітній контент в CMS (Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Консультації	Онлайн-консультації: Обговорення поточних питань щодо підготовки студентами практичних занять, видів самостійної роботи, затвердження тем ІНДЗ, надання інформації щодо наявної фахової літератури в методкабінеті кафедри.

2. Опис навчальної дисципліни

BC04 Семинар «Лекторська майстерність»

Кількість кредитів ЄКТС – 3;

Кількість годин – 90, у тому числі 30 годин аудиторних, 60 годин самостійної роботи.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання – один семестр, 9 семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

Семинар з лекторської майстерності належить до вибіркового навчального дисциплін, є освітнім компонентом циклу професійної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Педагогіка», «Психологія», «Режисура та майстерність актора», «Сценічна мова», «Рецензентський практикум», «Сценографія», «Українська та зарубіжна драматургія».

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (пост реквізитів): «Методика викладання режисури та сценічної майстерності», «Теорія та практика режисерської та акторської діяльності», «Сучасні проблеми мистецької практики театру», «Проблеми еволюції сценічного простору».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни

Опанування знаннями про лекцію як вид академічного красномовства, основами риторичної майстерності, застосовуваними в публічному мовленні, що в поєднанні зі знаннями, закладеними іншими дисциплінами (див. 4.) сприяє підвищенню ефективності режисерської та акторської діяльності: забезпечить професійне становлення майбутнього педагога мистецьких дисциплін, бездоганного керівника-комуніканта театального колективу – носія високого рівня професійного мовлення.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Семинар з лекторської майстерності як форма навчально-виховного процесу надає студентам можливість не тільки актуалізувати надбані теоретичні знання, значно поповнивши їх, а й навчитися висловлюватися як і в письмовій формі (створення тексту лекції), так і в усній формі (виступ із лекцією). Це збільшує можливості досконального оволодіння фаховими дисциплінами в теоретичному і в практичному планах, адже навчає шляхам пошукової роботи у віднайденні цінної, корисної інформації за заданою тематикою; сприяє вмінню її творчого переосмислення та опрацювання: аналізу, узагальненню, відбору найістотнішого, формулюванню суттєвих висновків та письмового оформленню лекційного тексту за чітко окресленою структурою.

Навчальна дисципліна інтегрує знання з педагогіки, психології, сценічної мови, майстерності актора, режисури, спираючись на їх основні засади в організації та проведенні лекції.

5.3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями навчальної дисципліни «Семинар з лекторської майстерності» є:

- надбання знань про лекцію як вид академічного красномовства, основами риторичної майстерності, застосовуваними в публічному мовленні;
- підвищення рівня культури мовлення студента – вдосконалення мовно-мовленнєвих вмінь змістовно, логічно, точно, доречно, доступно, достатньо та образно висловлювати свої думки, що в результаті привчає його називати всі явища сценічної діяльності «своїми іменами»;
- практичне застосування набутих знань та вмінь із сценічного мовлення, майстерності актора – в озвученні лекції; з режисури – в створенні образу лекції; з педагогіки, психології – в підходах до спілкування зі слухачами (контакт лектора з аудиторією).

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна належить до дисциплін за вибіркових дисциплін.

Предметні компетентності: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність генерувати нові ідеї (креативність); здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність до самостійної розробки відповідного профілю своєї діяльності, художнього творчого вкладу в створення театральної вистави і ефектиної взаємодії з іншими учасниками творчого процесу; здатність до самостійного виконання наукових досліджень і керівництва окремими етапами (розділами) науково-дослідних робіт, невеликих дослідницьких проектів, відповідних вибраному профілю підготовки; здатність до авторської критичної діяльності в формі проблемних статей, великих оглядів, книг (розділів книг), до самостійної редакційної роботи, в редакціях періодичних видань мистецтва; до ініціативної участі в розробці перспективних і поточних програм діяльності театральних організацій (репертуарні плани, програми фестивалів, творчих конкурсів); здатність до організаційної роботи з авторами, які виконують замовлення установи мистецтва, організувати роботу з пропаганди театального мистецтва, в тому числі і використання можливостей радіо, телебачення, інтернету; здатність до виконання управлінських функцій, що відповідають профілю підготовки, в державних і муніципальних органах управління культурою, в театральних організаціях, в творчих спілках та товариствах, в організаціях театральної інфраструктури; здатність виукладати дисципліни, пов'язані з історією та теорією театру в освітніх установах України; здатність самостійно підготувати повний комплекс методичних матеріалів до дисциплін, за якими веде педагогічну діяльність.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількості годин			Самостійна робота, кількість годин
		Лекційні заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	
Змістовий модуль 1. Лекція. Теоретичні засади. Підготовка лекції.					
1.	Тема 1. Лекція у вищому навчальному закладі. Статус, історія, значення, функції. Види лекцій. Лектор – ключова фігура навчально-виховного процесу.	–	2	-	4
2.	Тема 2. Лекція як вид академічного красномовства. Ораторське мистецтво лектора.	–	2	-	4
3.	Тема 3. Вимоги до лекторської майстерності. Якості лекції (основні показники): змістовність, науковість, доступність, достатність, емоційність, дикційно-орфоепічна правильність, систематичність. Свідомість та міцність засвоєння знань на лекції. Наочне навчання використання різних видів наочних посібників).	–	2	–	4
4.	Тема 4. Робота над створенням тексту лекції: структура лекції, методика та основні етапи підготовки конспекту.	–	2	–	4
5.	Тема 5. Логічні, психологічні та емоційні засади лекції.	–	2	–	4
Змістовий модуль 2. Втілення лекції - публічної промови					
6.	Тема 6. Партикура	–	2	–	4

	лекції Письмове оформлення тексту лекції з відповідними партитурними позначеннями.				
7.	Тема 7. Прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.	–	2	–	4
8.	Тема 8. Елементи художності та літературні прийоми в мовленні оратора. Мовні рівні відтворення тексту лекції: звуковий, лексичний, синтаксичний, стилістичний.	–	2	–	4
9.	Тема 9. Зовнішня культура оратора: зовнішність, манери, невербальні засоби виразності (поза, міміка, жести).	–	2	–	4
10.	Тема 10. Контакт лектора та аудиторії. Дисципліна лектора та слухачів.	–	2	–	4
11.	Аналіз лекцій майстер-класів із Інтернет-ресурсів. Рецензія на прослухані лекції.	–	2	–	10
12.	Тема 11. Проведення власних лекцій на задану тему, Аналіз: виявлення сильних сторін лекції та недоліків за відповідними критеріями.		8	–	10
	Разом		30	-	60

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти РДГУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час

Графік самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1.	Підготовка до практичних занять – опрацювання спеціальної літератури	40	Щотижнево, відповідно до кількості семінарських занять	Усне та письмове опитування на семінарських заняттях
2.	Підготовка до практичних занять – перегляд лекційних майстер-класів та написання рецензій.	10	Раз в семестр	Усне опитування на семінарських заняттях, перевірка письмових рецензій
3.	Підготовка до проведення лекцій – добір текстового матеріалу, структурування та написання лекції за визначеними критеріями. Підготовка засобів активізації пізнавальної діяльності	10	Раз в семестр	Перегляд презентації лекції. Письмова перевірка лекції-конспекту.
	Разом	60		

7. Список основної та додаткової літератури

Основна

1. Абрамович С. Д. Риторика: Навч. посібник / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів : Світ. – 240 с.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Н. Д. Бабич. – Львів: Світ, 1993. – 291 с.
3. Волков А. А. Воплощение замысла в лекции / А. А. Волков, Е. А. Фадеева. – Москва : Просвещение, 1989.
4. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії / І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. – Київ : Вища школа, 1997.
5. Катханов М. Н. Методика разработкы лекций и лекторское мастерство преподавателя //Кафедра – главное звено высшего учебного заведения : Метод пособие / М. Н. Катханов. – Москва : Высшая школа, 1982 – 143 с.
6. Леонтьев А. А. Психологические особенности деятельности лектора / А. А. Леонтьев. – Москва : Знание, 1981. – 80 с.
7. Мацько Л. І. Риторика : Навч. посібник / Л. І. Мацько, О. М. Мацько. – Київ: Вища школа, 2003. – 311 с.
8. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності: Навч. посібник / О. Б. Олійник. – Київ : Кондор, 2010. – 181 с.
9. Основы лекторского мастерства. (Материалы в помощь лектору). Сборник. – Москва : Знание, 1978. – 176 с.
10. Сагач Г. М. Риторика : Навчальний посібник для студентів серед.і вищ. навч. закладів / Г. М. Сагач. Вид. 2-ге, перероб. і доп. /Г. М. Сагач. – Київ: Видавничий дім, 2000. – 568 с.
11. Сагач Г. М. Живе слово лектора / Г. М. Сагач. – Київ : Вища школа, 1989.
12. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів /Л. В. Струганець. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2000. – 88 с.
13. Штокман Н. Г. Вузовская лекция : Практические советы по методике преподавания учебного материала / И. Г. Штокман Главное издательство издательского объединения «Вища школа», 1981. – 152 с.
14. Ющук І. П. Практикум із правопису української мови / І. П. Ющук. – 3-тє вид. – Київ : Освіта, 1997. – 254 с.

Допоміжна

1. Введенская Л. А. Культура и искусство речи / Л. А. Введенская, Л. Г. Павлова. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1999. – 576 с.
2. Гурвич С. С. Основы риторики : Учеб. пособие / С. С. Гурвич, В. Ф. Горелко, М. А. Герман. – Київ : Вищ шк., Головное издательство, 1988. – 248 с.
3. Зязюн І. Основи педагогічної майстерності / І. Зязюн. – Київ : Вища школа, 1987.
4. Педагогічна майстерність : Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф., Кривоноста
ін.; За ред. І. А. Зязюна. – Київ, Вища школа, 1997. – 349 с.
5. Искусство лектора. Сборник. Вып. 2. – Москва : Знание, 1975. – 94 с.
6. Капська А.Й. Педагогіка живого слова : Навчально-методичний посібник / А. Й Капська. – Київ : ІЗМН, 1997. –140 с.
7. Карнеги Д. Основы эффективной речи //Как наслаждаться жизнью и получать удовольствие от работы. Быстрый и простой способ научиться эффективной речи / Пер. с англ. Ю. И Нещадим, Е. С. Басова /Д. Карнеги. – Минск, 2002. – С. 223–444.
8. Куньч З. Риторичний словник / Ред. Л. О. Пустовіт / Київ : Рідна мова, 1997. – 341 с.
9. Лабунская В. А. Невербальное поведение / В. А. Лабунская. – Ростов-на-Дону, 1986.
10. Леммерман Х. Учебник риторики. Тренировка речи с упражнениями. Пер. с нем., 2-ое изд., перераб. – Москва : АО “Интерэкспорт”, 1998. – 256 с.
11. Леонтьев А. А. Лекция как общение / А. А. Леонтьев. – Москва : Знание, 1974
12. Михневич А. Е. Ораторское искусство лектора/А. Е. Михневич. – Москва, 1984. – 240 с.
13. Мурашов А. А. Речевое мастерство учителя (Педагогическая риторика) /А. А. Мурашов. – Москва, Просвещение, 1999. – 388 с.
14. Пономарів О. Д. Культура слова : Мовностилістичні поради : Навч. посібник. 2-ге вид. / О. Д. Пономарів. – Київ : Либідь, 2001. – 240 с.
15. Сагач Г. М. Золотослів: Навчальний посібник для середніх і вищих навчальних закладів / Г. М. Сагач.– Київ : Райдуга, 1993. – 378 с.
16. Сопер П. Основы искусства речи. Пер. с англ. / П. Сопер. – 2 испр. изд. – Москва : Прогресс; Прогресс-Академия, 1992. – 416 с.
17. Томан Іржі. Мистецтво говорити. Пер. с чes. – 2-е вид. – Київ : Політвидав України, 1989. – 293 с.
18. Чиненный А. И. Подготовка и чтение лекции /А. И. Чиненный. – Москва : Знание, 1974. – 96 с.
19. Шведов И. А. Искусство убеждать : Беседы о современном красноречии. – Киев : Молодь, 1986 с.

8. Контроль та оцінка результатів навчання

Навчальні досягнення з дисципліни «Сучасні проблеми мистецької практики театру» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100: Практичні заняття (усне та письмове опитування на практичних заняттях) – 40 балів, самостійна робота (усне та письмове опитування на практичних заняттях, перевірка конспектування, рецензування) – 20 балів, залік/екзамен (письмове опитування) – 40 балів.

Якщо здобувач освітнього рівня *магістр* протягом семестру за підсумками поточного контролю набрав менше 60 балів, то до заліку, екзамену не допускається.

9. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освітнього рівня «магістр» активний на практичних заняттях, під час усного та письмового опитування, в обговорюванні дискусійних тем, своєчасно виконує самостійну роботу, нарощує методичний багаж знань.

10. Політика добросовісності.

Здобувач освітнього рівня «магістр», виконуючи самостійну роботу, зокрема створюючи лекційний текст, повинен дотримуватися політики доброчесності. Здана заздалегідь робота на перевірку наявності плагіату, у разі виявленого такого зобов'язує доопрацювати текст лекції.